

**Församlingsinstruktion
SOFIA FÖRSAMLING 2020**

Vision och mål –

Tro, hopp och kärlek!

Sofia församlings vision är att skapa ett andligt hem med gemenskap så att människor blir styrkta att leva i tro, hopp och kärlek i sin vardag. Visionen förverkligas på olika sätt i församlingen och framför allt genom människor. Församlingens uppgift är enligt kyrkoordningen att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. (Kyrkoordningen Andra avdelningen, 2 kap 1§) I linje med detta vill Sofia församling vara en kristusinspirerad gemenskap – både för den som söker och den som känner sig hemma i tron.

Omvärldsbeskrivning

När Sofia församling kom till 1917 var det i en fattig stadsdel med stora sociala problem i Stockholms utkant. I Per-Anders Fogelströms roman "Mina drömmars stad" som utspelar sig på östra Södermalm vid slutet av 1800-talet beskrivs hur Stockholm lockade till sig arbetare från landsorten. De kom fattiga med sina drömmar om en bättre framtid. I dag verkar församlingen i två populära och ekonomiskt välmående stadsdelar; östra Södermalm och Hammarby sjöstad. Även idag drömmer många om ett bra liv i staden. Unga och unga familjer flyttar in och församlingen har efter flyktingvågen 2015 ett stort boende för nyanlända. Sofia kyrka är ett omtyckt landmärke som fungerar som dop-, vigsel- och begravningskyrka inte bara för församlingsbor utan även för andra. Sjöstadskapellet som invigdes 2002 är en omtyckt stadsdelskyrka.

Det fortsätter att byggas inom församlingen och invånarantalet ökar. Andelen medlemmar i Svenska kyrkan minskar dock och ligger omkring 50%. Konsultfirman Kairos Future gjorde 2013/2014 en omvärlds-

analys för hela Stockholm samt för Sofia församling. Bland de övergripande trender som kom fram i undersökningen kan nämnas ökad urbanisering, Stockholms växande, globalisering, mångkultur, ideellt engagemang, betydelsen av IT och kommunikation, engagemang i miljöfrågor, stress, tidsbrist och längtan efter sammanhang. Dessa trender gäller fortfarande men de förändringar vi kan se efter 2014 är: flyktingströmmen 2015 och hur den påverkade frågor kring mångfald och integration, polarisering i politiken och ifrågasättande av demokratin, hat och hot, sociala mediers stora betydelse i människors liv, klimatkrisen och frågor om hållbarhet, ökning av psykisk ohälsa, stress och ensamhet, den svåra bostadssituationen, klyftor som ökar och en liten del av befolkningen som blir allt fattigare. För församlingen har det minskade medlemsantalet i Svenska kyrkan inneburit en förändrad ekonomi. Församlingen måste därför på ett tydligare sätt prioritera vilken verksamhet den vill bedriva.

Två stadsdelar i en församling

Församlingen består av två stadsdelar som skiljer sig från varandra ifråga om demografi vilket påverkar församlingens verksamhet. På malmsidan finns ett rikt kultur- och nöjesliv och stadsdelen anses vara "trendig". Det finns en stolthet i att bo på Södermalm och en känsla av tillhörighet. Under 90-talet omvandlades hamn- och industriområdena vid Hammarby sjö till bostadsområden och delen söder om Hammarbyleden kallas nu för Hammarby sjöstad. Under femton år flyttade drygt 17 000 personer till Hammarby sjöstad och församlingens invånarantal fördubblades. Sjöstaden planerades som en del av innerstaden men många boende betraktar Sjöstaden som ett mellanting mellan förort och innerstad men med "citykänsla". Byggnadstakten på båda sidor om sjön har avtagit något men församlingen växer fortfarande. När Hammarby sjöstad är färdigbyggd 2025 beräknas 25 000 personer bo där och sjöstadssidan av församlingen kommer då befolkningsmässigt vara den större.

Sjöstadssidan

Hammarby sjöstad planerades för en befolkning av människor i övre medelåldern utan barn men det blev barnfamiljer som flyttade in. Sjöstadskapellet var tänkt att fungera som en kyrka i utlandet med ett öppet vardagsrum med ingång mot gatan och en kyrksal på det övre planet. Kapellet planerades dock inte med tanke på de många familjer, barn och ungdomar som nu firar gudstjänst och deltar i verksamhet. Det är många verksamheter som ska rymmas och samsas på liten yta. Småbarnsfamiljer efterfrågar vanligtvis lokala mötesplatser och åker inte över vattnet för aktiviteter på malmsidan. Andelen ungdomar ökar under de närmsta åren markant.

Inkomstnivån i Hammarby sjöstad är hög och ohälsotalen låga men det finns indikationer på hög stress. För den vars levnadsvillkor plötsligt förändras vid exempelvis separation eller arbetslöshet kan höga bostadskostnader snabbt bli ett problem. På Sjöstadssidan finns Fryshuset som genom grundskola, folkhögskola och ett brett utbud av verksamheter "vill göra det möjligt för unga att genom sina passioner förändra världen" (Fryshusets hemsida).

Malmsidan

På malmsidan finns många små lägenheter, ensamhushåll och hushåll utan barn. Det finns en stor andel pensionärer som bott i stadsdelen under lång tid men en del av dessa flyttar nu in på serviceboenden av olika slag. För de med låg pension är höjda hyror ett problem. I de äldres ställe flyttar allt fler unga in; många ensamstående men också par och par med små barn. De små bostäderna gör att stadsdelen till sin karaktär till viss del blir ett genomgångsboende. Det pågår en gentrifiering av stadsdelen där allt fler hyresrätter ombildas till bostadsrätter. Liksom på Sjöstadssidan kan den som drabbats av förändrade levnadsvillkor snabbt få ekonomiska och sociala problem. Den "Sofia-anda" och känsla av gemenskap som funnits i stadsdelen kommer troligen att försvagas på grund av den ändrade demografin men den spelar fortfarande stor roll för många av de äldre församlingsborna. På malmsidan finns Ersta diakoni med sjukhus, kyrka och omfattande social verksamhet.

Unga och vuxna

En stor del av församlingens boende tillhör de yngre åldersgrupper som i allt högre grad har en svag anknytning till Svenska kyrkan. Rörlighet och urbanisering ökar och forskning tyder på att unga som flyttar lätt tappar den samhörighet de har haft till kyrkan.

Kommunikationer

En stor förändring för församlingen är den nya tunnelbanelinjen som planeras vara färdig 2026. Sträckningen kommer att gå under Sjöstaden och östra Södermalm och förbinda stadsdelarna. Som det ser ut nu finns inget naturligt centrum på östra Södermalm och i Sjöstaden finns flera små centrumbildningar. Tunnelbanestationernas placering kommer påverka hur och var folk rör sig och var Sofia församling ska ha sin verksamhet.

Analys

Styrkor

På malmsidan talas det i stadsdelen om "Sofia-andan" eller "Söder-andan" och i Hammarby sjöstad finns en nybyggarkänsla och stolthet över den nya stadsdelen. Detta avspeglas i att det finns en god anda och vilja att arbeta tillsammans bland ideella, förtroendevalda och anställda i församlingen. Det finns många ideella medarbetare som gör stora insatser i gudstjänster och verksamhet. I många grupper finns gemenskap där deltagarna har omsorg om varandra. Förtroendevalda är engagerade i församlingens styrning, gudstjänst och verksamheter. Relationerna mellan förtroendevalda, anställda och ideella medarbetare är goda. Bland anställda medarbetare finns en bred kompetens, sammanhållning, engagemang och flexibilitet. I församlingen finns Sofia kyrka och Sjöstadskapellet som båda har geografiskt bra lägen. Lokalerna är väl underhållna. Församlingens ekonomi är i balans. Sofia församling har varit och vill vara en orädd församling som vågar prova och förändra. Det är högt i tak och det finns en vilja att

tolka kristen tro i samtiden. Här finns en lång tradition av att ge plats för kreativa verksamheter, framför allt musik, men även drama, konst och dans.

Gudstjänstgrupperna bidrar starkt till ett levande gudstjänstliv med en kärna av engagerade gudstjänstfirare. En stor tillgång är Fryshuset som miljö. Här möts unga människor från olika delar av det segregerade Stockholm och det utmanar och vitaliserar församlingen. Församlingen har genom detta stor erfarenhet av möten och religionsdialog.

Utmaningar, Möjligheter och Vägval

Församlingen vill vara en tydlig röst i samhället och ta ställning för i kyrkan relevanta frågor som människovärde och demokrati. Genom undervisning i dessa frågor och diakoni vill församlingen på kristen grund motverka polarisering, hot och hat. När flyktingströmmen kom 2015 startade församlingen snabbt upp ett språkcafé och församlingen vill fortsätta samverka med goda krafter för samhörig-

het och integration i stadsdelarna. Klimatförändringarna är en realitet och utmanar oss att hitta möjligheter till ett hållbart samhälle. Församlingen vill fortsätta ett lärande omkring skapelsen och miljöfrågorna och utifrån den kunskapen agera på bästa sätt. Församlingen vill arbeta med att göra kristen tro relevant i vår samtid och kyrkan till en plats för samhörighet och gemenskap. Därför fortsätter församlingen att satsa på mötesplatser och möjligheter att växa i kristen tro för både barn och vuxna. Gudstjänsten behöver utvecklas för att upplevas som relevant och berörande. Då andelen ungdomar i församlingen ökar måste församlingen vara beredd på ökat antal ungdomar i konfirmationsverksamhet och annan ungdomsverksamhet.

Många av de barn och ungdomar som deltar i verksamhet och gudstjänster är inte döpta och medlemmar vilket påverkar kommunikation och undervisning. I dag döps till exempel ca 20% av församlingens konfirmander under konfirmandtiden. Efterfrågan på samtal och stöd av både tillfällig och regelbunden karaktär är stort liksom behovet av att bryta ensamhet, psykisk- och social utsatthet. Här vill församlingen erbjuda samtal och mötesplatser, såväl öppna som slutna. Ibland är samtalen viktiga och ibland behöver själen vila

genom sång, dans, rörelse, meditation, bön och tystnad. Flera och olika sätt att mötas stärker relationer och självkänsla hos de som deltar. Vad gäller diakoni behöver församlingen definiera vilken sorts diakonal verksamhet församlingen ska bedriva, vad som är realistiskt och rimligt samt vad som ska göras i samverkan med andra. Idealitet är ett av församlingens stora utvecklingsområden. Det ska vara självklart att det finns möjlighet för den som vill att vara aktiv i församlingen. Att göra saker tillsammans ger glädje och skapar gemenskap, samhörighet och ansvarskänsla.

Församlingens utmaning ligger i att arbeta med attityder till idealitet, vilka roller anställda och ideella medarbetare har till varandra samt att skapa en god organisation för engagemang och ideella uppdrag.

Församlingen behöver fortsätta hitta rationella sätt att sköta administration och förvaltning. Samverkan omkring server och IT sker idag med Enskede kontrakt, lönehantering köps av Vantörs församling och kontrakt har nyligen slutits med Kyrkans fastighetssamverkan i Stockholms stift.

Pastoralt program

För Sofia församling har fyra delvisioner tagits fram.

*Låt barnen komma
hit till mig
och hindra dem inte.
Guds rike
tillhör sådana som de.
Sannerligen, den som inte tar
emot Guds rike som ett barn
kommer aldrig dit in.*

(Markus 10:13-16)

Församlingen vill vara en öppen famn och ge plats för barn och ungdomar. Barnens perspektiv ska finnas med när det firas gudstjänst, bedrivs undervisning, diakoni och mission. Barn- och ungdomsverksamhet, konfirmandverksamhet samt kyrkans arbete för skolbarn är prioriterade delar i kyrkans liv. Det ska ges möjlighet att leva och växa i sin tro för både barn och vuxna. Leken är ett viktigt sätt att prova sina tankar och sin tro och här har vi mycket att lära av barnen. Församlingen vill arbeta med kreativa uttryckssätt så som musik, dans, bild samt generationsöverskridan-

de verksamhet. Församlingen vill också erbjuda stöd för familjer genom diakoni och Svenska kyrkans familjerådgivning. Församlingen vill fortsätta den samverkan som finns med Stockholms stad omkring Öppen förskola och kontakter med skolor.

*Gör inte skillnad
på människor.*

(Jakob 2:1)

Församlingen vill vara en öppen och levande mötesplats. Alla ska välkomnas oavsett etnicitet, religion, ålder, kön eller sexuell läggning. Kyrkan lever i och verkar för mångfald. I detta ligger att arbeta med religionsdialog, regnbågsmässor och verka för möten mellan människor med olika bakgrund och tillhörighet samt vara en del av samhällsdebatten omkring dessa frågor. Tillgängligheten till lokaler och till att ta del av verksamheter ska vara god. Barn- och ungdomsverksamhet i fasta grupper

ska vara avgiftsfri. Församlingen vill ha ett globalt perspektiv där fred, rättvisa och miljöfrågor står i fokus. Målet är att de närmaste åren agera allt mer miljövänligt och rättvist genom att exempelvis att se över energiförbrukning, ha en miljövänlig lokalvård, handla ekologiskt och med varor som är "Fairtrade-märkta". På Fryshuset vill församlingen fortsätta samverkan med Fryshuset, stiftet och församlingar i stiftet omkring "Fryshuskyrkan" och religionsdialog för och med ungdomar och unga vuxna.

*Bär varandras bördor,
så uppfyller ni Kristi lag.*

(Galaterbrevet 6:2)

Församlingen vill vara en gemenskap där vi kan ta hjälp av varandra i våra liv. Som enskilda vandrar vi på vägar där vi kan möta både sorg och glädje. Som Guds folk är vi på en pilgrimsvandring och tillsammans kan vi bära när den enskilde inte orkar. Församlingen ska uppmana och möjliggöra gemenskap, ömsesidigt tjänande och ideellt engagemang. Den diakonala attityden ska genomsyra gudstjänst, undervisning, diakoni och mission.

Församlingen ska göra det möjligt att få stöd i kriser, sorg, utsatthet och ensamhet. Vi får också bära varandras glädje. I detta kan ligga att erbjuda glad gemenskap i öppna träffpunkter. Församlingen ska värna den enskilda människans värde och i kontakt med sociala instanser och i samhällsdebatten aktivt lyfta upp frågor omkring omsorg och rättvisa. Församlingen ska erbjuda enskilda samtal, hembesök, andakter och samtal på äldreboenden och andra träffpunkter. Genom bönen kan vi låta oss ledas av Gud och be för andra och för församlingen. När det gäller stora sociala problem vill församlingen verka tillsammans med andra sociala aktörer. Exempelvis vill församlingen fortsätta den samverkan som finns med Stockholms stad, Ny gemenskap och församlingar på Södermalm omkring "Kafé i Gemenskap" som erbjuder frukost och gemenskap för utsatta så som hemlösa och EU-migranter. Samverkan omkring sorgestöd sker i viss mån i kontraktet. I församlingen finns Ersta diakoni som kan erbjuda särskilt stöd i vissa situationer.

*Jag vill tacka dig, Herre,
av hela mitt hjärta,
vittna om alla dina under.
Jag vill jubla av glädje över
dig och lovsjunga ditt namn,
du den Högste.*

(Psaltaren 9:2-3)

Sofia församling vill vara en glädjefylld gemenskap som gestaltar evangeliets goda budskap på olika sätt. Gudstjänsten ska vara en källa där var och en får näring för sitt dagliga liv. I utvecklingsarbetet för gudstjänsten är målet att ”gudstjänsten ska inspirera och kännetecknas av delaktighet och eftertanke”. En av församlingens viktigaste uppgifter är att erbjuda dop-, vigsel- och begravningsgudstjänster där människor får hjälp att gestalta livets viktigaste riter. Församlingen vill fortsätta vara en kulturell församling där leken och kreativiteten kan få utrymme genom musik, drama och bild. Det ska finnas möjlighet till andlig fördjupning i all verksamhet. Tradition och förnyelse ska gå hand i hand och hur kristen tro kommuniceras i samtiden behöver ständigt utvecklas. Musiken är av stor betydelse och församlingen har en rik kör- och konsertverksamhet.

Församlingen ska fortsätta utveckla verksamhet med föredrag, samtalsgrupper, bibelstudiegrupper, bönegrupper och studiecirkel. Församlingen har mycket goda möjligheter att samverka med kulturaktörer av olika slag.

Avslutning

Sofia församling kommer fortsatt vara en plats för människors drömmar under lång tid fram över. Det goda budskapet om Jesus Kristus visar på hur Gud vill möta oss där vi är, vara nära oss och leda oss.

www.svenskakyrkan.se/sofia
www.facebook.com/sofiaforsamling.se
www.instagram.com/sofiaforsamling

Illustrationer: Mattias Käll
Grafisk form: Myrans redaktion

Svenska kyrkan
SOFIA FÖRSAMLING